

INTERIM MEASURES IN THE ENGLISH CIVIL PROCEEDINGS

MĂSURILE DE ASIGURARE ÎN PROCESUL CIVIL ENGLEZ

Adelina BĂCU¹²², PhD, doctor în drept, conferențiar universitar

Abstract: *The process of reforming the justice system is a difficult and complex one, and sometimes we face situations when institutions that, despite undergoing extensive legislative transformations, nevertheless, show gaps and imperfections in judicial practice. Among these institutions is the mechanism for ensuring civil action. Thus, currently the litigants from the Republic of Moldova are frequently confronted, either with the lack of complete tools that would ensure their interests, or with the negligence or abuse of the courts in terms of ensuring civil action. At the same time, internationally, there are states that stand out for the undeniable success of the legal instruments requested by the applicant and applied by the court, which protect the interested party from possible tricks of the defendant to create difficulties in the future execution of decision. Among such states, the United Kingdom stands out, which, through the ways of ensuring the action taken, offers a panacea against the abuses of the subjects involved in obligatory relations, but also increases the credibility of the justice system in the view of the litigant. However, such models can also provide positive examples for our legal system.*

Keywords: *English civil proceedings, interim remedies, judicial injunction, court order, English jurisdiction.*

JEL CLASSIFICATION: K41

1. Introducere

Orice acțiune civilă declanșată în instanța de judecată își va realiza cu adevărat sarcinile, nu doar atunci când se va pronunța o hotărâre justă și echitabilă ci, în special, când această hotărâre va putea fi materializată în practică. Actualmente, deseori, la momentul intentării procesului, reclamantul dispune de indicii referitor la existența pericolului ca debitorul să se sustragă de la executarea unei eventuale hotărâri, să își ascundă ori să își risipească patrimoniul, periclitanđ executarea obligațiilor sale către creditor.

În doctrina juridică, [1, p.768] măsurile de asigurare sunt definite ca fiind acele instrumente procesuale al căror scop este indisponibilizarea bunurilor urmăribile ale debitorului, pentru a se evita dispariția sau degradarea lor, respectiv diminuarea activului patrimonial al subiectului acționat în judecată. Aceasta presupune faptul că proprietarul bunurilor supuse măsurilor asigurătorii pierde dreptul de a dispune de acestea, de a le înstrăina sau greva de sarcini, măsura, prin reglementarea dată, afectând atributul dispoziției dreptului de proprietate.

În același sens, putem adăuga că, măsurile de asigurare ale acțiunii civile constituie un mijloc legal prin care se previne abuzul din partea debitorului, precum și pagubele ce ar surveni în rezultatul imposibilității executării hotărârii judecătorești definitive și prin care reclamantul se asigură că procedura de examinare și soluționare a pretenție înaintate își va atinge scopul. Aceste măsuri se dispun de către instanța de judecată doar pentru motive întemeiate, anume atunci când se identifică elemente care ridică suspiciuni cu privire la acțiunile întreprinse de debitorul care urmărește să se sustragă de la plata sumelor datorate.

Analiza jurisprudenței autohtone în materie de aplicare a măsurilor de asigurare, ridică frecvent diverse semne de întrebare, pornind de la refuzul nejustificat de aplicare a acestor măsuri și finalizând instituirea abuzivă a acestora, fapt care se soldează cu grave prejudicii suferite de persoana în privința averii căreia au fost instituite aceste măsuri. Carențele identificate în sistemul național ne-au determinat să apelăm la unul din cele mai reușite modele străine, și anume, sistemul englez al măsurilor de asigurare, care sunt apreciate ca deosebit de atractive, din punct de vedere

¹²² E-mail: adelabacu@mail.ru, Academia de Studii Economice a Moldovei

al eficienței acestora și nu doar pentru justițiabilul englez, dar și pentru toți cei care se confruntă cu sistemul de justiție britanic, în special, companii și oameni de afaceri din întreaga lume, care mizează cu toată încrederea pe instanțele judecătorești engleze, în dificila misiune de asigurare a prosperității afacerilor lor.

2. Categoriile măsurilor de asigurare aplicabile de către instanțele engleze

În Marea Britanie, instituția măsurilor de asigurare a acțiunii civile este consacrată în actul normativ numit *Regulile de procedură civilă (The Civil Procedure Rules)*, [7] adoptat în anul 1998, care instituie 19 modalități de asigurare a acțiunii, dar care nu poartă un caracter exhaustiv. După cum subliniază specialiștii în materie, [12, p.275] acest instrument procesual este produsul dreptului la echitate (*equity*) și, inițial se aplica doar pentru a garanta un rezultat echitabil, reclamantul nefiind în situația de nerespectare a propriilor obligații. În ultimele decenii se atestă o dezvoltare prodigioasă a acestor modalități de asigurare practicate de către instanțele engleze și aceasta se datorează primordial magistraților britanici, care dispun de suficiente atribuții pentru lărgirea cadrului de aplicabilitate a acestor măsuri, dar și a interveni cu forme inedite de asigurare a acțiunii civile.

Printre modalitățile de asigurare, consacrate în legislația engleză, unele fiind chiar creația judecătorilor, o aplicabilitate mai frecventă o au următoarele forme:

Anti-suit injunction – reprezintă un ordin al instanței de judecată prin care se interzice părții în proces (pârâtului) să declanșeze sau să continue un proces de judecată într-o altă jurisdicție (într-un alt stat), cum ar fi, de exemplu, intentarea în paralel a unui litigiu într-o curte de arbitraj internațional. O asemenea măsură se adoptă de obicei, dacă, după cum se remarcă în literatura de specialitate, [12, p.276] se constată una din următoarele ipostaze: a) procesul a fost intentat într-o jurisdicție străină cu încălcarea normelor stabilite prin convenția de prorogare a competenței care stabilește competența exclusivă a instanței engleze; b) măsura de se aplică în calitate de mecanism de contracarare a nerespectării clauzelor din convențiile arbitrale cu privire la adresarea la o curte de arbitraj concretă; c) prin convenția părților a fost stabilită ca procedură prealabilă obligatorie adresării în instanță, recurgere la medierea, obligație care nu a fost respectată de către una dintre părți. O asemenea măsură de asigurare se întâlnește și în practica instanțelor din alte țări, cum ar fi, SUA, Australia, Canada, Franța, Germania, Rusia ș.a. [4, p.393-396] Trebuie să menționăm că, aspectul analizat este strâns legat de noțiunea de suveranitate (deși, cerința se referă la participanții la proces și nu la un stat concret), cu toate acestea, apreciem că această măsură de asigurare poate fi consacrată și aplicată și în sistemul nostru jurisdicțional, or recunoașterea unui asemenea mecanism juridic, nu contravine reglementărilor în vigoare și poate fi util procesului civil național.

Anti-enforcement injunction – reprezintă o interdicție de a supune executării silite o hotărâre judecătorească străină și este menită să împiedice reclamantul de a anihila importanța și efectele jurisdicției engleze, acesta solicitând recunoașterea și punerea în aplicare a unei hotărâri obținute într-un alt stat.

Blocking injunction – este o măsură dispusă prin ordonanța judecătorească care se adresează prestatorului serviciilor de internet care sunt obligați să restricționeze accesul la anumite website-uri care includ materiale sau informații protejate prin drept de autor. Subliniem că, o asemenea măsură se regăsește și în legislația națională (art.59 din Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe), [6] în doctrina autohtonă menționându-se că, „persoana în privința căreia este aplicată urmează, după caz, să nu întreprindă nicio acțiune care ar putea încălca dreptul de autor al reclamantului sau să stopeze orice acțiune care ar continua încălcarea dreptului de autor al reclamantului, sau să depună garanții pentru despăgubirea persoanei care se va constata că este titular al dreptului de autor. Este obligația instanței să determine care anume măsură este necesar de a fi aplicată, având în vedere faptele și materialele de care a luat cunoștință.” [2, p.105]

Contra-mundum injunction – reprezintă ordonanța judecătorească care vizează nu doar participanții la proces, ci orice terță persoană care ar putea nici să nu figureze în actul de dispoziție

al instanței, dar care este obligată în virtutea acestuia să nu divulge sau să nu disemineze informații confidențiale sau care țin de viața privată a persoanei. De exemplu, în anul 2010 fotbalistul englez din prima ligă britanică, John Terry, a solicitat în instanțele engleze un *contra-mundum* prin care tabloidele engleze să fie obligate să nu publice informații despre viața sa personală, dar a fost refuzat, deoarece Înalta Curte a considerat că, în realitate se urmărea scopul de protecție a intereselor financiare ale sponsorilor acestui fotbalist. [5]

Freezing order – este măsura prin care partea în proces este restricționată în a dispune de activele sale sau ceea ce în legislația națională poartă denumirea de *sechestrul asupra bunurilor pârâtului*. După cum se menționează în doctrină, [9, p.59-60] această măsură de asigurare instanțele engleze o vor adopta atunci când, refuzul de a elibera această ordonanță ar crea un risc pentru executarea hotărârii judecătorești care urmează a fi pronunțată în viitor, iar pârâtul se află sub jurisdicția instanțelor britanice. Trebuie să evidențiem că acest instrument are efecte foarte dure asupra patrimoniului pârâtului, acesta aflând de cele mai multe ori despre emiterea acestei ordonanțe doar atunci când sunt informați de către reprezentanții băncilor unde dețin conturi ce urmează să fie indisponibilizate în rezultatul punerii în aplicare a acestei măsuri. De altfel, o asemenea situație este determinată de faptul că, potrivit legislației engleze, măsurile de asigurare pot fi luate fie cu înștiințarea prealabilă a pârâtului, fie fără înștiințarea acestuia, în cazurile când există argumente și probe ce dovedesc posibilitatea părții adverse de ași ascunde activele sau de a distruge dovezile existente.

World freezing order – constituie măsura care se aplică în raport cu activele pârâtului care se află în afara Marii Britanii. Acest act de dispoziție se recunoaște în toate țările care fac parte din sistemul de drept comun fără a fi necesare careva proceduri suplimentare. Cu toate acestea, măsura poate fi executată și în statele din sistemul de drept continental, deoarece obligă o persoană care se află sub jurisdicția engleză și se exercită sub amenințarea atragerii la răspundere a acestei persoane în conformitate cu legislația engleză. După cum s-a menționat în literatura de specialitate, [8, p.61] în pofida faptului că această interdicție nu dă naștere la drepturi de natură materială, totuși, are un caracter efectiv, deoarece nerespectarea atrage consecințe foarte drastice, cum ar fi, emiterea unei hotărâri despre lipsa de respect față de instanță, ceea ce constituie o abatere gravă potrivit cadrului normativ englez, sancționată cu amendă sau privațiune de libertate.

Mandatory injunction – reprezintă ordonanța judecătorului către una din părți prin care aceasta este obligată la săvârșirea anumitor acțiuni. Reclamantul care solicită această măsură de asigurare trebuie să demonstreze instanței de judecată că au fost încălcate anumite prevederi contractuale sau dispoziții ale legii. [10, p.43]

Delivery up order – ordinul prin care partea este obligată de către instanță să prezinte celelalte părți anumite documente sau un alt suport informațional. Această măsură se aplică în cazurile când se invocă încălcarea drepturilor de autor, a drepturilor la denumire sau marcă comercială, când pârâtului i se solicită să prezinte benevol toate suporturile informaționale prin care se pretinde a fi încălcat dreptul de autor al reclamantului. [10, p.43]

Proprietary injunction – această măsură de asigurare a apărut recent, în rezultatul soluționării unui litigiu prin care reclamanta a solicitat o ordonanță prin care să fie indisponibilizate bunurile pârâtului care erau situate atât în Anglia, cât și pe Coasta de Azur în Franța. Judecătorul pe caz a stabilit că atunci când se solicită sechestrul unor bunuri individual determinat nu este necesară eliberarea unui *world freezing order*. Cât privește deosebirea dintre această măsură de asigurare și *Freezing order*, - cea dintâi se aplică doar *in rem*, adică efectele măsurii de asigurare se referă numai la bunuri. [10, p.44]

Publicity order – ordonanța prin care se solicită pârâtului de a publica sau de a aduce la cunoștința publicului în alt mod, informația constatată de instanța de judecată în rezultatul soluționării unui caz. Specificul acestei măsuri constă în faptul că nu este adresată mijloacelor de informare în masă, ci anume pârâtului care, trebuie să plaseze rezultatul soluționării litigiului pe website-ului său, fără a putea interveni în vreun fel pentru a schimba conținutul informației.

Search order – este dispoziția prin care pârâtul este obligat să permită accesul reprezentanților reclamantului în spațiul sau încăperile pe care le deține pentru căutarea, dar și ridicarea dacă este necesar, a unor acte sau informații. Eficiența sporită a măsurii în cauză este determinată de caracterul ei spontan, menirea acesteia fiind prevenirea distrugerii probelor. [13, p.544] Deși este o veritabilă percheziție, totuși, această măsură de asigurare se aplică în procesul civil și având în vedere realitățile din RM, când în lumea afacerilor, concurenții deseori recurg la acțiuni ilicite, urmărind doar propriul interes și desconsiderând prejudiciul pe care îl cauzează părții adverse, apreciem că o asemenea măsură de asigurare este indispensabilă și în procesul civil autohton, or în multiple situații reclamantul nu dispune de probatoriul necesar pentru a demonstra vinovăția pârâtului, acesta din urmă reușind să distrugă toate informațiile care-i atestă faptele ilicite.

Tot o măsură foarte bine ținută, pe un domeniu strict, cum este protecția în raport cu actele de concurență neloială, care ar fi benefică și sistemului nostru de drept este *Springboard injunction* – ordonanța prin care fostul angajat care deține informații confidențiale este împiedicat să obțină avantaje concurențiale inechitabile după concediere. Acest tip de ordonanțe judecătorești se solicită, în special de către angajatorii care doresc să prevină o viitoare deturnare a clienței din partea fostului angajat, instanța interzicându-i celui din urmă să utilizeze baza de date cu clientela companiei unde a fost angajat în calitate de trambulină pentru desfășurarea unei activități concurente care ar prejudicia interesele fostului angajator. De altfel, în literatura de specialitate, acest procedeu a fost denumit „doctrina trambulinei”. [11] Detaliul care particularizează această măsură de asigurare este că, reclamantul o poate solicita doar atunci, când nu poate apela la măsura protecției confidențialității, deoarece informația a devenit publică sau este doar parțial confidențială.

3. Principiile ce guvernează procedura aplicării măsurilor de asigurare de către instanțele engleze

Mecanismul măsurilor de asigurare a acțiunii civile, având efecte drastice asupra situației patrimoniale ale participanților la proces, nu poate fi aplicat decât cu respectarea unor condiții stricte, care ar împiedica transformarea acestei instituții, într-o armă de intimidare sau de distrugere a concurenților, în special, dacă ne referim la persoanele juridice. În acest sens, pentru a decide aplicarea uneia din măsurile analizate mai sus, instanțele engleze, urmează să țină cont de următoarele principii caracteristice acestei proceduri:

- Pârâtul (persoană fizică sau juridică, cu excepția unui stat sau instanței judecătorești străine) în raport cu care se solicită aplicarea măsurilor de asigurare, se află sub jurisdicția instanțelor engleze. Principiul reciprocității, normele de curtoazie internațională, cer ca instanțele engleze să se abțină de la emiterea actelor de dispoziție care încalcă competența exclusivă a instanțelor judecătorești din alte țări.

- Partea care solicită măsura de asigurare trebuie să înainteze careva pretenții întemeiate, adică va proba existența temeiurilor pentru satisfacerea cerințelor înaintate și pericolul periclitării executării unei eventuale hotărâri favorabile. Altfel spus, instanța examinând cererea reclamantului, urmează să ajungă la concluzia că, refuzul de a aplica măsura de asigurare solicitată ar crea un risc iminent și real de neexecutare a hotărârii judecătorești sau arbitrale pronunțate în favoarea petentului. [9, p.59]

- Interdicțiile impuse prin ordonanțele judecătorești sunt reglementate prin intermediul dreptului echității, având caracter discreționar, fapt care semnifică următoarele: a) instanța nu este obligată să aplice interdicția solicitată; b) partea care solicită această interdicție trebuie să fie de bună-credință, în sensul executării de către aceasta a obligațiilor asumate în raport cu pârâtul; c) orice întârziere în procesul de depunere a cererii pentru aplicarea măsurii de asigurare, poate afecta perspectivele obținerii acesteia; d) dispunerea interdicției de către instanță poate avea loc cu realizarea unui preaviz sau fără un preaviz, în dependență de situația concretă (de exemplu, caracterul urgent al solicitării, determinat de riscul distrugerii probelor de către pârât sau sustragerii de la urmărire a activelor sale, poate

determina instanța de judecată să dispună măsura de asigurare fără un preaviz către pârât). După cum vedem, spre deosebire de cadrul nostru normativ, în legislația engleză nu întotdeauna aceste interdicții se impun fără înștiințarea părților, soluția fiind adoptată de judecător în dependență de circumstanțele concrete ale cazului și având în vedere asigurarea unui echilibru între interesele părților, ceea ce nu se reflectă în practica națională, reclamantul de rea-credință fiind avantajat în acest caz, deoarece măsura se dispune fără înștiințarea părții adverse, indiferent de împrejurările existente pe dosar. La acest capitol, este necesară intervenția legiuitorului pentru a introduce și opțiunea înștiințării pârâtului, când nu există un pericol real și imediat pentru admisibilitatea pretențiilor reclamantului și executarea ulterioară a hotărârii.

- Măsura de asigurare va fi dispusă în cazurile când, recuperarea pagubei în viitor, după pronunțarea hotărârii judecătorești, nu va reprezenta un mijloc de apărare efectiv și adecvat. În situația în care, prejudiciul suferit de reclamant, ar putea fi reparat prin compensațiile ce se stabilesc de către instanța de judecată, cererea de aplicare a unor asemenea măsuri se respinge.

- În scopul protejării pârâtului față de acțiunile abuzive ale reclamantului, celui din urmă, instanța îi va solicita să prezinte garanții în vederea reparării unui eventual prejudiciu, care ar putea surveni în rezultatul aplicării măsurii de asigurare, dacă ulterior magistrații vor decide că interdicțiile stabilite trebuie anulate sau au fost încuviințate neîntemeiat. În categoria unor asemenea garanții, se înscrie și solicitarea către reclamant, de a nu face demersuri, fără permisiunea instanței engleze, către alte jurisdicții, în vederea obținerii unor măsuri de asigurare similare în raport cu același pârât și având aceleași pretenții, implicând astfel pârâtul într-o multitudine de procese. Mai mult decât atât, chiar în formularul tipizat al cererii de eliberare a ordonanței judecătorești este inclusă clauza prin care reclamantul se obligă ca, în cazul în care instanța ulterior va constata prejudicierea pârâtului prin măsurile aplicate și necesitatea despăgubirii lui, să achite pagubele cauzate. Prevederi cu un conținut asemănător se regăsesc și în Codul de procedură civilă a RM. Astfel, art.182 al.1 prevede că, „acceptând asigurarea acțiunii, judecătorul sau instanța, la solicitarea motivată a pârâtului, cere reclamantului o cauțiune a prejudiciilor care ar putea fi cauzate pârâtului.” [3] Analiza acestor prevederi demonstrează, totodată, că pretinderea garanției sub forma cauțiunii nu este un atribut al instanței care ar putea fi pus în aplicare din oficiu, ci doar la solicitarea motivată a pârâtului, fapt care este în defavoarea celui din urmă, dacă nu cunoaște despre un asemenea mijloc de a-și asigura interesele. Formularea dată de legiuitorul nostru nu este în măsură să acorde o protecție efectivă pârâtului care va avea ulterior câștig de cauză. Faptul că prin al.2 din art.182 CPC se consacră dreptul pârâtului de a intenta o acțiune în vederea reparării prejudiciului cauzat, de asemenea, nu este în avantajul pârâtului, dacă ne gândim cât timp îi va lua până va obține o hotărâre în acest sens. Din aceste motive considerăm că legislatorul național ar trebui să intervină în acest sens, pentru a conferi dreptul instanței de a pretinde garanții reclamantului nu doar la cererea pârâtului, ci și din oficiu, iar posibilitatea pârâtului de a-și recupera daunele suferite ar trebuie stipulată ca temei al eliberării unei ordonanțe judecătorești, prin procedura în ordonanță, creând în favoarea acestuia o mecanism simplificat de obținere a despăgubirilor.

- Asigurarea respectării intereselor terțelor persoane, de asemenea, constituie un principiu de bază pentru aplicarea măsurilor de asigurare. Astfel, reclamantul în cererea prin care solicită aceste măsuri va identifica terții implicați în realizarea acestor măsuri și rolul pe care aceștia îl exercită. În doctrină s-a menționat că, în dependență de duritatea impactului ordonanței judecătorești asupra terțelor, instanța va decide acceptarea sau refuzul dispunerii unor asemenea măsuri. [9, p.62] Un asemenea principiu este necesar a fi aplicat și în practica instanțelor naționale, or nu de puține ori în litigiile dintre două părți, afectați prin măsurile dispuse de instanță, sunt terții, victime colaterale ale neglijenței judecătorilor, de a analiza în profunzime posibilele consecințe ale emiterii încheierii de asigurare a acțiunii civile. Instanța trebuie să pretindă reclamantului informații cu privire la terții ce ar putea fi afectați prin aplicarea acestor măsuri și să solicite anumite garanții și pentru eventuala despăgubire a acestora sau să refuze aplicarea măsurilor de asigurare.

4. Concluzii

Una din premisele fundamentale pentru asigurarea securității juridice în stat o reprezintă existența unui sistem judiciar funcțional și eficient, or statul urmărește să garanteze persoanelor nu doar accesul liber la justiție, dar și eficacitatea mecanismului de realizare a justiției. Măsurile de asigurare a acțiunii civile, constituie acel instrument important, care demonstrează viabilitatea sistemului procesual, oferind posibilități de protejare a intereselor materiale ale participanților la proces și garantare a executării reale a hotărârii judecătorești. În acest sens, sistemul englez al măsurilor de asigurare reprezintă un etalon nu doar al eficienței aplicabilității acestora, dar și al protejării subiecților în raport cu care se solicită aceste măsuri, comportamentul cu rea-credință al reclamantului, îndreptat spre șicanarea sau prejudicierea intereselor adversarului procesual fiind dur sancționat. Astfel, dezvăluirea unor particularități ale sistemului măsurilor de asigurare engleze, ne permite să înaintăm următoarele propuneri de *lege ferenda*:

- 1) De a introduce în cadrul art.175 al.1 CPC o măsură suplimentară de asigurare a acțiunii, practică rezultativ de instanțele engleze (*Search order*), și anume – obligarea pârâtului de a acorda posibilitate reclamantului și executorului să percheziționeze spațiile care se află în proprietatea sau administrarea celui dintâi, pentru ridicarea unor acte sau informații a căror distrugere sau dispariție ar afecta grav interesele reclamantului.
- 2) De asemenea, starea de incertitudine în care se află judecătorul, fiind îngrădit în timp, dar și informațional la pretențiile înaintate de reclamant și probatoriul prezentat de acesta în vederea aplicării măsurilor de asigurare, este contraproductivă și dăunează calității actului de justiție, nedispunând de apărările și argumentele părții adverse. Având în vedere acest fapt, propunem modificarea art.177 al.2 CPC care consacră luarea măsurilor de asigurare a acțiunii de către judecător, fără înștiințarea pârâtului și a celorlalți participanți la proces, prin introducerea următoarei formulări: „Cererea de asigurare a acțiunii se soluționează de către judecătorul care examinează cauza în ziua depunerii, fără înștiințarea pârâtului și a celorlalți participanți la proces, doar dacă reclamantul a prezentat probe incontestabile privitoare la: a) caracterul admisibil al acțiunii și satisfacerea pretențiilor înaintate; b) existența unui risc iminent din partea pârâtului, de tănuire, înstrăinare sau distrugere a bunurilor sau informațiilor relevante pentru soluționarea cazului. În caz contrar, cererea va fi soluționată în ședință de judecată cu înștiințarea ambelor părți”.
- 3) Procedura existentă actualmente, privitoare la recuperarea prejudiciului cauzat pârâtului prin aplicarea măsurilor de asigurare, este una îndelungată și anevoioasă, motiv pentru care propunem includerea ca temei al eliberării unei ordonanțe judecătorești, în art.345 CPC și următoarea situație: „repararea prejudiciului cauzat prin măsurile de asigurare a acțiunii, dacă hotărârea de respingere a acțiunii reclamantului a devenit irevocabilă.”

References

1. Boroi, G., Spineanu-Matei, Oc., Theohari, D.-N., etc. (2016). Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole. Vol.II. Art.456-1134. București: Hamangiu.
2. Botnari, V. (2017). Asigurarea acțiunii civile în litigii privind proprietatea intelectuală. *Conferința „Integrare prin cercetare și inovare”*. Chișinău, Moldova, 9-10 noiembrie 2017 [citat: 1.09.2021]. Disponibil: https://ibn.idsi.md/ro/vizualizare_articol/122153
3. Codul de procedură civilă al Republicii Moldova: nr.225-XV din 30.05.2003. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2003, nr.111.
4. Gee, S. (2004). Commercial Injunctions. 5 edition. Sweet & Maxwell.
5. Gershlick, P. (2010). Freedom of Speech 1 John Terry 0 – LNS v Persons Unknown, High Court. [citat:1.09.2021] Disponibil: | <https://web.archive.org/web/20100213221603/http://www.mablaw.com/2010/02/freedom-of-speech-1-john-terry-0-%E2%80%93-lns-v-persons-unknown-high-court/>
6. Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe: Nr. 139 din 02-07-2010. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2010, nr.191-193.
7. The Civil Procedure Rules of UK, 1998, No. 3132 (L.17) [citat: 1.09.2021]. Disponibil: <https://www.legislation.gov.uk/ukxi/1998/3132/contents/made>

8. Барлетт, Э., Меньшенина, Т., Федотова, Е. (2012). Обеспечительные меры: суды Англии и Уэльса в поддержку судопроизводства России. Часть первая. *Legal insight*, №8 (14). С.61.
9. Гландин, С. (2014). Получение судебного предписания о заморозке активов. *Корпоративный юрист*, №5. С.57-63.
10. Гландин, С. (2016). Основные виды обеспечительных мер по праву Англии и Уэльса. *Арбитражный и гражданский процесс*, №9. С.40-45.
11. Каудыров, Т. Интеллектуальное право. Часть 3. [citat: 9.08.2021] Disponibil: https://openu.kz/storage/lessons/4062/5146519651_3_lecture.pdf
12. Ходыкин, Р. М. (2013). Антиисковые обеспечительные меры в цивилистическом процессе и международном арбитраже. *Вопросы международного частного, сравнительного и гражданского права, международного коммерческого арбитража: LIBER AMICORUM в честь А.А. Костина, О.Н. Зименковой, Н.Г. Елисеева*. Москва: Статут. С. 274–296.
13. Эндрюс, Н. (2012). Система гражданского процесса Англии: судебное разбирательство, медиация и арбитраж. Москва: Инфотропик Медия.